

Fördjupad översiktsplan för

DEKARSÖN

Samråd till och med 17 december 2010

ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN

Plan- och miljökontoret
Oktober 2010

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR DEKARSÖN

Samråd till och med 17 december 2010

Förord

Intresset att bygga och bo på Dekarsön är stort. I syfte att skapa en diskussion kring fortsatt utbyggnad av Dekarsön samt ta fram riktlinjer för Dekarsöns utveckling upprättas en fördjupad översiktsplan. Exempel på frågor som behandlas i den fördjupade översiktsplanen är trafik, vatten och avlopp, bebyggelseområden, natur, rekreation och strandskydd. Boende på ön, kommunens förvaltningar och bolag, länsstyrelse och övriga intresserade ska ges möjlighet att påverka utformningen av planen.

Samråd kring den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön genomförs hösten 2010. Därefter ska ett nytt förslag ställas ut och det ges möjlighet att lämna synpunkter på det reviderade förslaget. Planen beräknas bli antagen av kommunfullmäktige under 2011.

Var med och påverka! Vi vill ha dina synpunkter på förslag till fördjupad översiktsplan för Dekarsön senast 17 december 2010. Synpunkter lämnas via post till plan- och miljökontoret, 891 88 Örnsköldsvik, eller via e-post till planochmiljo@ornskoldsvik.se.

Plan- och miljökontoret bedriver arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön i samverkan med övriga förvaltningar och bolag.

Frågor på innehållet kan ställas till:

Charlotte Hedlund, tfn. 0660-26 54 22,
e-post charlotte.hedlund@ornskoldsvik.se

Sonja Eliasson, tfn. 0660-884 87,
e-post sonja.eliasson@ornskoldsvik.se

*Kartor och fotografier: Charlotte Hedlund
Kartor: © Lantmäteriet, ärende M2005/4320
Flygfoton: Bergslagsbild AB, Karlskoga
Bilder från museet i Örnsköldsvik: Arkivet och Thure Schelin*

INNEHÅLL

INLEDNING.....	6	20. SERVICE OCH HANDEL	27
1. FAKTA OM DEKARSÖN	6	21. NATUR, REKREATION OCH TURISM	27
2. SYFTE MED PLANEN	6	<i>Jord- och skogsbruk.....</i>	27
3. PLANOMRÅDE	6	<i>Skogen som ett viktigt rekreationsområde</i>	28
4. ARBETE MED ÖVERSIKTSPLANEN	6	<i>Strandområden</i>	28
5. GÄLLANDE PLANER OCH BESTÄMMELSER	7	<i>Rast- och grillplatser.....</i>	29
FÖRUTSÄTTNINGAR	8	22. KULTURVÄRDEN.....	30
6. DEKARSÖNS HISTORIA OCH IDENTITET	8	23. BARN- OCH UNGDOMSPERSPEKTIV	33
7. TRAFIK.....	8	24. KOMMUNALA KOSTNADER	34
8. VATTEN OCH AVLOPP.....	9		
9. BOSTÄDER	9	Bilagor	
10. ELNÄT, BREDBAND OCH FJÄRRVÄRME	10	Bilaga 1. Program för fördjupad översiktsplan för Dekarsön	
11. STRANDSKYDD.....	10	Samrådsredogörelse. <i>Hösten 2009.</i>	
12. SERVICE OCH HANDEL.....	11	Bilaga 2. Utkast till förslag till fördjupad översiktsplan för Dekarsön	
13. NATUR, REKREATION OCH TURISM.....	11	Samrådsredogörelse. <i>Våren 2010.</i>	
14. KULTURVÄRDEN	14	Bilaga 3. Konsekvensanalys för fördjupad översiktsplan för Dekarsön	
PLANFÖRSLAG.....	15		
15. TRAFIK.....	17		
<i>Åtgärder på Dekarsövägen</i>	<i>17</i>		
<i>Ny vägdragnig.....</i>	<i>17</i>		
<i>Bro och gång- och cykelväg.....</i>	<i>18</i>		
<i>Kollektivtrafik.....</i>	<i>19</i>		
16. VATTEN OCH AVLOPP	20		
<i>Vatten</i>	<i>20</i>		
<i>Avlopp</i>	<i>21</i>		
<i>VA-utredning.....</i>	<i>21</i>		
<i>Dagvatten.....</i>	<i>21</i>		
17. RADON	22		
18. BOSTÄDER	22		
<i>Bebyggelseområden</i>	<i>23</i>		
19. STRANDSKYDD.....	25		
<i>Strandskydd 200 meter.....</i>	<i>25</i>		
<i>Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS.....</i>	<i>26</i>		

INLEDNING

1. Fakta om Dekarsön

Dekarsön är belägen ca 9 km från Örnsköldsviks stadscentrum. Ön har ca 150 fastigheter och 200 invånare. Bostäderna på ön utgörs av fritidshus och permanentbostäder, och intresset att bo på ön är stort. Ön erbjuder en lantlig miljö med närhet till havet och staden. En stor del av öns yta utgörs av skog samt öppet landskap. Strandskyddet på Dekarsön är 200 meter.

På Dekarsön finns kulturvärden så som sommarbostäder från sekelskiftet och det tidiga 1900-talet samt två fornlämningar. Den ideella sektorn är verksam på Dekarsön, det finns tre stora gårdar på Dekarsön och för närvarande bedriver den ideella sektorn verksamhet på två av dessa.

2. Syfte med planen

Syftet med planen är att skapa en diskussion kring fortsatt utbyggnad av Dekarsön samt ta fram riktlinjer för Dekarsöns utveckling när det gäller huvudsakligen mark- och vattenanvändning.

Exempel på vad som ska behandlas i den fördjupade översiktsplanen är trafik, vatten och avlopp, bebyggelseområden, natur, rekreation och strandskydd.

3. Planområde

Den fördjupade översiktsplanen gäller Dekarsön, en ö ca 9 km sydost om Örnsköldsviks centrum. Ön har en area på ca 179 ha, från bron över Nabbsundet till öns södra ände är det fågelvägen ca 2,3 km och där ön är som bredast är avståndet 1, 25 km.

4. Arbete med översiktsplanen

Ett program för den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön upprättades hösten 2009. Det har hållits ett öppet hus på Dekarsön i syfte att informera om planarbetet samt få in synpunkter kring hur allmänheten vill att Dekarsön ska utvecklas. Intresset hos de boende att engagera sig i planarbetet har varit stort.

Fyra arbetsgrupper om ca 40 personer, mestadels dekarasöbor, har hösten 2009 till våren 2010, träffats ett flertal gånger för att diskutera utvecklingen av Dekarsön. Grupperna har tagit fram material i form av skrivelser och kartor. Markägare på Dekarsön har lämnat in ett separat yttrande med en karta som redovisar områden som de anser bör kunna exploateras.

I syfte att öka barns och ungas deltagande och inflytande i planeringen bjöds familjer till det öppna huset som hölls hösten 2009. Flera barn kom med sina föräldrar och de lämnade synpunkter på lappar i en förslagslåda. Samtliga barn och unga på ön bjöds även till en träff maj 2010, ett mindre antal barn och unga på ön kom vid detta tillfälle men många bra och intressanta tankar och åsikter kom fram under träffen.

De boende på ön som deltagit i arbetsgrupperna samt representanter från förvaltningar och bolag i kommunen har givits möjlighet att lämna synpunkter kring ett utkast till förslag till fördjupad översiktsplan våren 2010.

En konsekvensanalys har upprättats i samband med arbetet med översiktsplanen. Analysen utgör en del av en miljöbedömning av den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön. Det är första gången som plan- och miljökontoret i Örnsköldsviks kommun upprättar en konsekvensanalys av detta slag för en fördjupad översiktsplan. En grupp tjänstemän har arbetat med upprättandet av konsekvensanalysen.

Gruppen har utgjorts av en fysisk planerare, en miljöinspektör, en folkhälsoutvecklare och en antikvarie.

Tidplan

Samråd kring översiktsplanen för Dekarsön genomförs hösten 2010. Därefter revideras planen utifrån inkomna synpunkter, och ett förslag upprättas och det ställs under ca två månader. Planen beräknas bli antagen av kommunfullmäktige under 2011. Det blir då en fördjupning av den kommunomfattande översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun.

5. Gällande planer och bestämmelser

Översiktsplanen

Den kommunomfattande översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun antogs av kommunfullmäktige 24 september 2007. Översiktsplanen redovisar bl.a. kommunens syn på utvecklingsfrågor och mark- och vattenanvändningsfrågor. Riktlinjer specifika för Dekarsöns utveckling redovisas inte i den kommunomfattande översiktsplanen.

En revidering av den kommunomfattande översiktsplanen pågår och det ska göras ett tillägg till översiktsplanen gällande strandskydd. Samråd kring planerna beräknas ske hösten 2010.

Detaljplaner och områdesbestämmelser

1969 upprättades en byggnadsplan för del av Dekarsön, ”Del av Dekarsön i Örnsköldsviks stad”. Planen medger fritidsbostadsändamål och avser ett område på öns västra sida, bl.a. området Fläderbacken. Bostäderna i området som ingår i byggnadsplanen har kommit att omvandlas till åretruntboenden och ett antal tillägg till planen har gjorts. Tilläggen har bl.a. syftat till att ge utökad byggrätt.

För två fastigheter på Dekarsön gäller områdesbestämmelser, områdesbestämmelserna reglerar huvudbyggnadens bruksarea för att åretruntboende ska motverkas inom området så långt som möjligt.

Allmänna intressen

I en översiktsplanen ska allmänna intressen och riksintressen redovisas samt hur kommunen avser att beakta dem.

Dekarsön berörs inte av riksintressen. När det gäller strandskyddet är det generella strandskyddet i Sverige 100 meter men strandskyddet har utvidgats till 200 meter inom delar av Höga kusten, däribland Dekarsön.

På Dekarsön finns det två fornlämningar vid Lisasberget.

FÖRUTSÄTTNINGAR

I detta avsnitt beskrivs kort förutsättningar på Dekarsön, i avsnittet Planförslag beskrivs sedan förslag till åtgärder och riktlinjer.

6. Dekarsöns historia och identitet

Dekarsön har prägel av jordbruksbygd men på ön finns även flera sekelskifteshus i oförvanskat skick. Från 1890-talet uppfördes en rad ståtliga sommarnöjen på Dekarsön när stadens framgångsrika handelsmän lockades av den idylliska, småskaliga landsbygden och närheten till havet.

När bron vid Nabbsundet stod klar 1960 upphörde ångbåtstrafiken till Dekarsön successivt. Tillkomsten av bron vid Nabbsundet var början till en alltjämt pågående etablering av sommarstugebebyggelse på Dekarsön. De senaste decenniernas allmänna utveckling med ökat åretruntboende i sommarhusområden gäller dock även Dekarsön där antalet permanentboenden ökar.

Dekarsön har en identitet som lockar många till att bo och besöka ön. Ön kan beskrivas som en historiskt attraktiv semesterö med flera vackra byggnader, en skärgårdsidyll, småskalighet och ett sommarparadis.

Ön erbjuder närhet till naturen, och ett personligt och lugnt boende i lantlig miljö nära Örnsköldsviks centrum. Ön har en kyrklig prägel och många förknippningar med barn- och ungdomslägerverksamhet.

7. Trafik

Bron över Nabbsundet och vägar på ön

Bron över Nabbsundet är smal, det går inte för bilar att mötas och det är inte säkert att gå eller cykla över bron. Senaste besiktningen av bron är från 2004 och visade att bron är i gott skick. Bron ägs av vägförening.

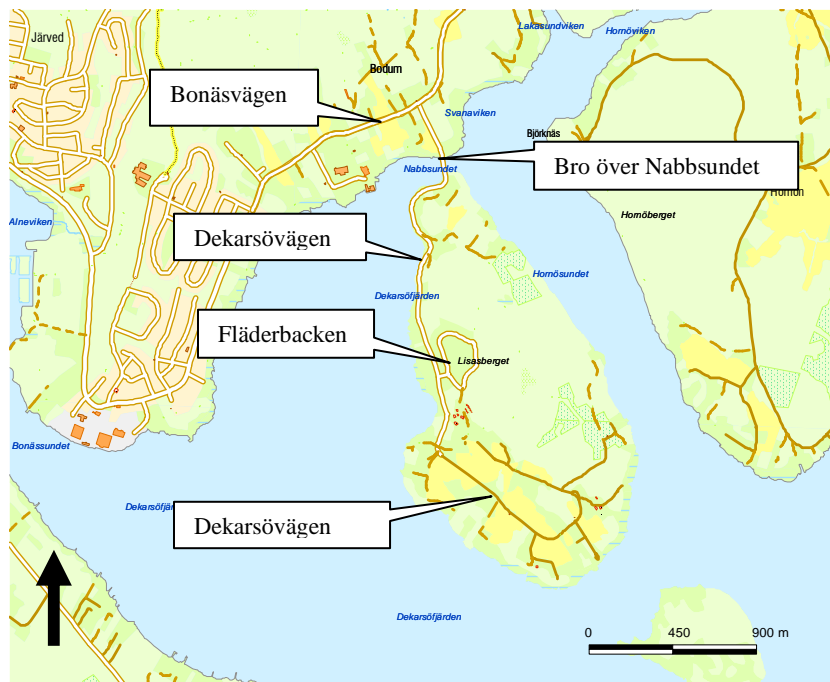
Dekarsövägen, vägen runt bostadsområdet Fläderbacken samt övriga vägar på ön är enskilda vägar. Kommunen sköter drift och underhåll av bron, Dekarsövägen och vägen runt Fläderbacken.

Dekarsövägen är asfalterad men smal med mötesplatser. Vägens standard är inte god, den är tidvis hårt belastad samt har dålig bärighet. Den tunga trafiken, såsom byggtrafik, är ett problem i dagsläget speciellt under våren. Under våren tillåts endast personbilar att köra på vägen på grund av vägens bärighet. Bostadstrafiken utgör också ett stort problem enligt många boende på ön, och den ideella sektorns verksamheter leder tidvis till en ökad belastning av vägen.

Åtgärder av Dekarsövägen kommer kontinuerligt att behövas men det bedöms vara svårt att exempelvis bredda vägen. Det saknas utrymme i och med att tomter, bostadshus och öppna diken ligger nära vägen.

Gång- och cykelväg

På Dekarsön och mellan ön och fastlandet saknas gång- och cykelvägar. Det är inte tryggt eller säkert att ta sig längs med Dekarsövägen, över bron eller längs med Bonäsvägen (en väg på fastlandet), till fots eller på cykel. Att åstadkomma gång- och cykelväg längs med Dekarsövägen skulle innebära ett stort markintrång och bedöms inte vara möjligt.

Karta över vägar till och på Dekarsön samt bron över Nabbsundet

Kollektivtrafik och skolskjuts

Det finns kollektivtrafik och skolskjuts till Dekarsön. Barn till och med årskurs nio, boende på Dekarsön, erbjuds skolskjuts då bron anses vara för trång och det anses vara för farligt att korsa och gå längs med Bonäsvägen. Det är ca 2 km till Alneskolan från bron över Nabbsundet.

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 15. Trafik, sid 17, ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

8. Vatten och avlopp

På Dekarsön är det vanligt med enskilda lösningar för vatten och avlopp. Kommunen har två verksamhetsområden på Dekarsön, det ena området har kommunalt vatten (ett område på öns nordvästra sida) och det andra området har kommunalt vatten och avlopp (Fläderbacken m.fl.).

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 16. Vatten och avlopp, sid 20, beskrivs resultatet av en inventering som plan- och miljökontoret har gjort och det ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

9. Bostäder

På ön finns ett hundratal bostadsfastigheter varav ett 70-tal av dessa är åretruntbebodda. Intresset att bo på Dekarsön är stort, antalet permanentboenden på ön ökar och det finns förfrågningar att planlägga för nya bostäder på ön.

Bebyggelsen på ön är i huvudsak belägen nära vattnet samt mest samlad på öns västra sida. På öns västra sida ligger bostadsområdet Fläderbacken som är detaljplanelagt och bl.a. har kommunalt vatten och avlopp.

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 18. Bostäder, sid 22, samt under 22. Kultuvärden, sid 30, ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

10. Elnät, bredband och fjärrvärme

Elnät

Nedan beskrivs behovet av nybyggnad och förstärkning av elnät på Dekarsön, kartan är framtagen av Övik Energi. På kartan nedan redovisas tre typer av områden.

Område 1: Vid bebyggelse i området för åretruntboende krävs förstärkning av befintligt lågspänningsnät. Befintliga transformatorer kan eventuellt räcka till. Lågspänningsnätet består övervägande av luftledning i trästolpe, vid detaljplaneläggning bör detta övervägas.

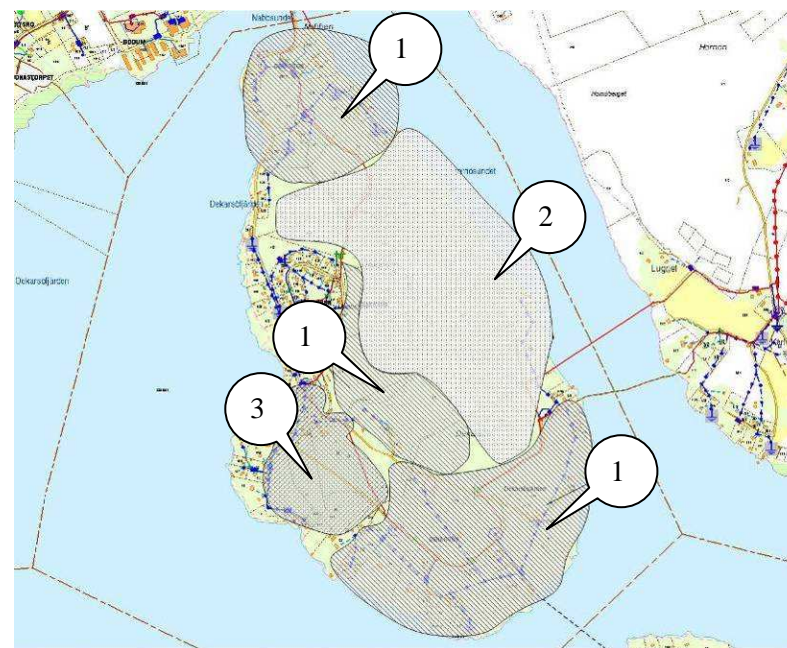
Område 2: Vid bebyggelse inom området krävs nybyggnation av såväl högspänningsnät med tillhörandetransformatorstationer som nytt lågspänningsnät, helst som jordkabelnät.

Område 3: I området är elnätet relativt starkt men ytterligare bebyggelse i området innebär en utökning av befintligt lågspänningsnät, helst jordkabelnät.

Vid eventuell exploatering inom de tre områdena bekostar exploatören av området flytt och ombyggnad av anläggningsdelar.

Bredband och fjärrvärme

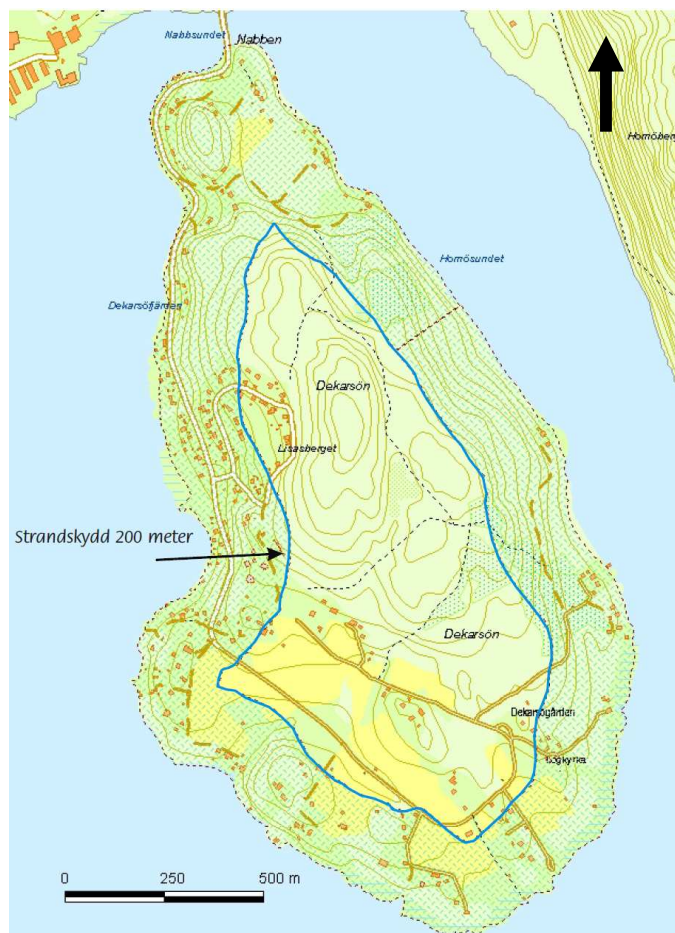
I samband med nedgrävning av elnätets ledningar grävs kablar för bredband ner på Dekarsön. Det bedöms inte vara aktuellt med fjärrvärme på Dekarsön i dagsläget.

Karta över behovet av nybyggnad och förstärkning av elnät på Dekarsön. Framtagen av Övik Energi.

11. Strandskydd

Dekarsön omges av Dekarsöfjärden, Nabbsundet och Hornösundet. Kartan nedan visar strandskyddets nuvarande gränser på Dekarsön, 200 meter. Även i havsområdet är det 200 meter strandskydd från Dekarsön liksom från vattendrag på ön, exempelvis bäckar. På ön finns det inga större vattendrag.

Karta över strandskyddet på Dekarsön

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 19. Strandskydd, sid 25, ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

12. Service och handel

Dekarsön ligger ca 9 km från stadscentrum. Alneskolan som är den närmsta skolan ligger ca 2 kilometer från ön och har elever upp till årskurs 9 samt förskolegrupper. Det finns ett flertal gymnasieskolor i Örnsköldsviks centralort.

Närmaste livsmedelsbutik ligger i Järved, avståndet dit från Dekarsön är fågelvägen ca 2 kilometer. På Dekarsöns västra sida ligger Solhällans Hembageri som bakar tunnbröd.

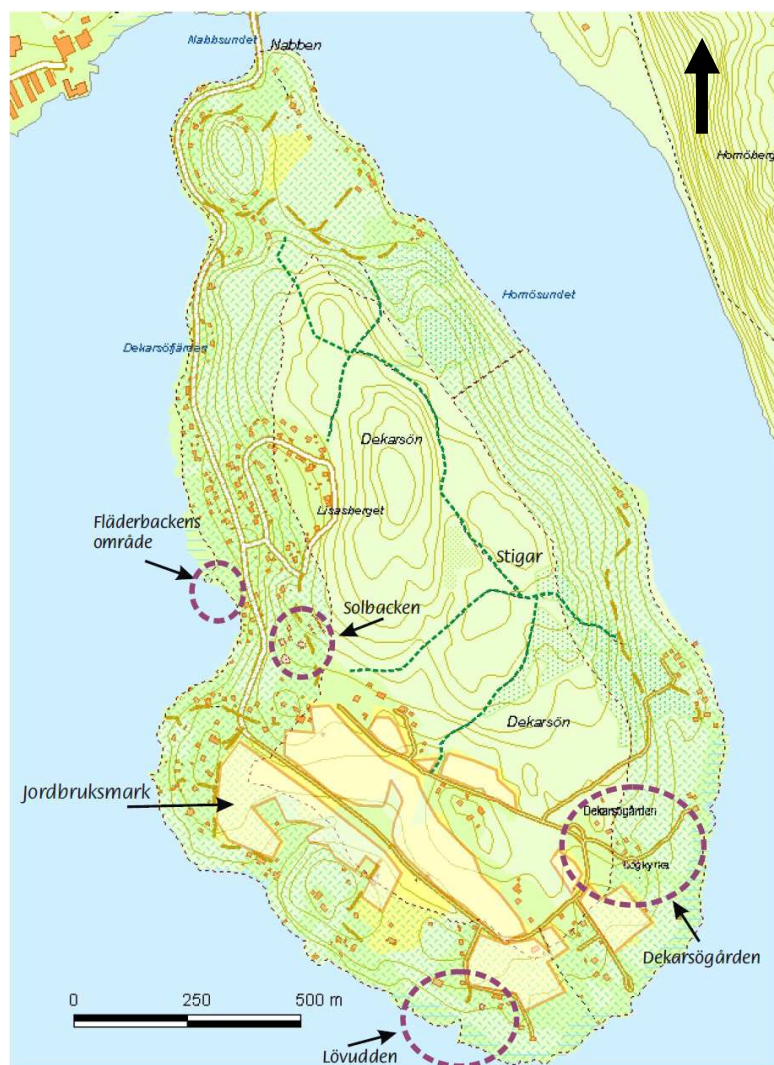
På Dekarsön är den ideella sektorn verksam och bedriver utåtriktad verksamhet, se nedan 13. Natur, rekreation och turism.

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 20. Service och handel, sid 27, ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

13. Natur, rekreation och turism

Skogen och havet utgör naturvärden på Dekarsön och de nyttjas för friluftsliv och rekreation. Delar av ön är kuperad och på ön ligger Lissasberget. Det finns goda möjligheter till utblick över fjärden i och med nivåskillnader, det öppna landskapet och från Dekarsövägen som ringlar sig fram längs öns västra sida.

Karta över natur, rekreation och turism på Dekarsön.

Den ideella sektorn

På Dekarsöns västra sida på höjden ligger Solbacken, en sommargård som ägs och förvaltas av EFS i Örnsköldsvik. På Solbacken finns en kyrka och gården erbjuder bl.a. Bed and Breakfast, café, pool, uthyrning av stugor och rum samt tält- och husvagnscamping. Solbacken är ett populärt ställe för många av familjerna på Dekarsön som bl.a. besöker poolen på sommaren.

På öns södra del är Dekarsögården och logkyrkan belägen som ägs av Stiftelsen Norra Ångermanlands Kyrkliga Ungdomsråd. Vid gården finns bl.a. fotbollsmål, badmöjligheter, grillplats och vindskydd.

Lövudden där det finns en sommarkyrka och en sommargård är belägen vid vattnet på öns södra sida. Elimförsamlingen äger Lövudden men området är nu till försäljning. I och med försäljningen kan området komma att bebyggas med privata bostadshus.

Eftersom den ideella sektorns verksamheter på Dekarsön till stor del är utåtriktad är det möjligt för även dem som inte bor på ön att få tillgång till öns kvaliteter.

Jord- och skogsbruk

På Dekarsöns södra del finns det jordbruksmark. Kartan intill visar ungefärliga gränser för jordbruksmarken enligt jordbruksverkets definition. År 2010 har tre jordbrukare sökt stöd för marken.

Det finns ungefär 10 skogsskiften och totalt 70 hektar produktiv skogsmarksareal på ön. Sedan 2006 har 16 hektar skog på Dekarsön förnygringsavverkats, merparten på södra och östra delen av berget. I den norra delen av Lisasberget och vid toppen finns partier med äldre skog som är mellan 100-150 år.

Det dominerande träslaget är gran. Det finns även 7 hektar skogsliga impediment i form av berg och myr. På ön finns mindre våtmarksområden. Skogen är ett viktigt natur- och rekreationsområde på Dekarsön för både barn och vuxna. Inga rödlistade arter på ön är kända.

Stigar

Kartan ovan visar stigar genom skogen. Det finns möjlighet att ta sig genom skogen från norr till söder och från öst till väst.

Stigarna på ön är inte t.ex. skyltade eller försedda med belysning. Stigarna plogas oftast inte och används därför inte i någon större utsträckning vintertid.

Bryggor och badplatser

Stora delar av ön är inte exploaterad men den bebyggelse som finns är till stor del lokaliserad nära strandlinjen vilket påverkar allmänhetens möjlighet att nå havet. Öns östra sida är till stora delar orörd men bedöms inte vara särskilt tillgänglig för allmänheten på grund av terrängen. Marken utgörs till stor del av kalhyggen och det är brant närmast strandlinjen.

På Dekarsön finns privata/gemensamma båtbyggor och mindre privata badplatser. Bl.a. har Fläderbackens samfällighetsförening och Dekarsögården strandområden med bl.a. vindskydd, grillplats och mindre strandremсор. Fläderbacken har även en gemensam brygga. Det finns ett behov av en lokal badplats och fler båtplatser för uthyrning.

Fläderbacken

Dekarsögården*Rast och grillplatser*

På Dekarsön finns det rast- och grillplatser vid exempelvis Solbacken, Dekarsögården och Fläderbacken, samtliga är privata.

Barn och ungdomar

Barn och ungdomar boende på Dekarsön har god tillgång till natur och friluftsliv. Bland de barn som närvarade vid en träff i maj 2010, som plan- och miljökontoret höll i, är skogen populär att exempelvis cykla och leka i.

Solbacken och Fläderbacken har mindre lekplatser och vid bl.a. Dekarsögården finns det en gräsplan och fotbollsmål. Solbackens pool uppskattas av många familjer. Den ideella sektorn ordnar aktiviteter året om för barn och unga, både för de som bor på ön och de som inte bor på ön.

Ca 800 meter från Dekarsön, längs Bonäsvägen, finns det bollplaner. För att ta sig till Bodumplanerna behöver man ta sig längs med Bonäsvägen där det är 70 km/h och det saknas gång- och cykelväg.

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 21. Natur, rekreation och turism, sid 27, ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

14. Kulturvärden

I kommunens gällande kulturmiljöprogram anges inga kulturobjekt på Dekarsön men det finns kulturvärden på ön, bl.a. så kallade somarnöjen (praktfulla villor) och fornlämningar.

Åtgärder och riktlinjer

I planförslaget under 22. Kulturvärden, sid 30, beskrivs öns kulturvärden utifrån en analys som har gjorts av Örnköldsviks museum och det ges förslag till åtgärder och riktlinjer.

PLANFÖRSLAG

På Dekarsön, som på de flesta andra platser, finns det motstridiga intressen. Många boende på Dekarsön har under planprocessen uttryckt oro över en eventuell exploatering på ön och vill se en restriktiv utbyggnad. Intresset att bo och bygga bostäder på ön är samtidigt stort. Stora markägare upplever ett stort tryck från personer som vill bygga bostäder på ön och man vill ha möjlighet att avstycka tomter.

Örnsköldsviks kommun äger inte mark på Dekarsön och har ingen uttalad vilja att exploatera ön, dock har kommunen en vilja att det ska skapas attraktiva tomter i kommunen. I slutändan är det en långsiktigt hållbar utveckling som den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön ska främja. Planförslaget har försökt tillgodose de olika intressena på bästa möjliga sätt.

Under de senaste åren har det tillkommit 2-3 nya permanentbostäder som enstaka bygglov på Dekarsön. Ett sådant årligt tillskott av nya bostäder kan förväntas även fortsättningsvis som komplettering till den befintliga bebyggelsen. Belastningen på Dekarsövägen kommer därför mest troligt att öka.

För att planförslaget ska kunna gå att genomföra krävs att det på sikt blir en avlastningsväg över ön. Nabbenvägen, en väg på öns norra del, är tänkt att utgöra den första delen av avlastningsvägen men en del av Nabbenvägen är för brant och kommer att behöva dras om. Se 15. Trafik, sid 17. Det finns avstyckade tomter som inte än har blivit bebyggda i det område där del av Nabbenvägen i framtiden kan komma att gå. En förutsättning för planförslaget är att det går att säkra mark för en framtida omdragning av Nabbenvägen.

För att skapa förutsättningar för en ny väg föreslås exploatering längs med öns östra sida. Utöver östra sidan föreslås några mindre bebyggelseområden på ön. Vid utbyggnad av nya bostadsområden

skapas möjligheter att lösa exempelvis vatten och avlopp i ett större sammanhang.

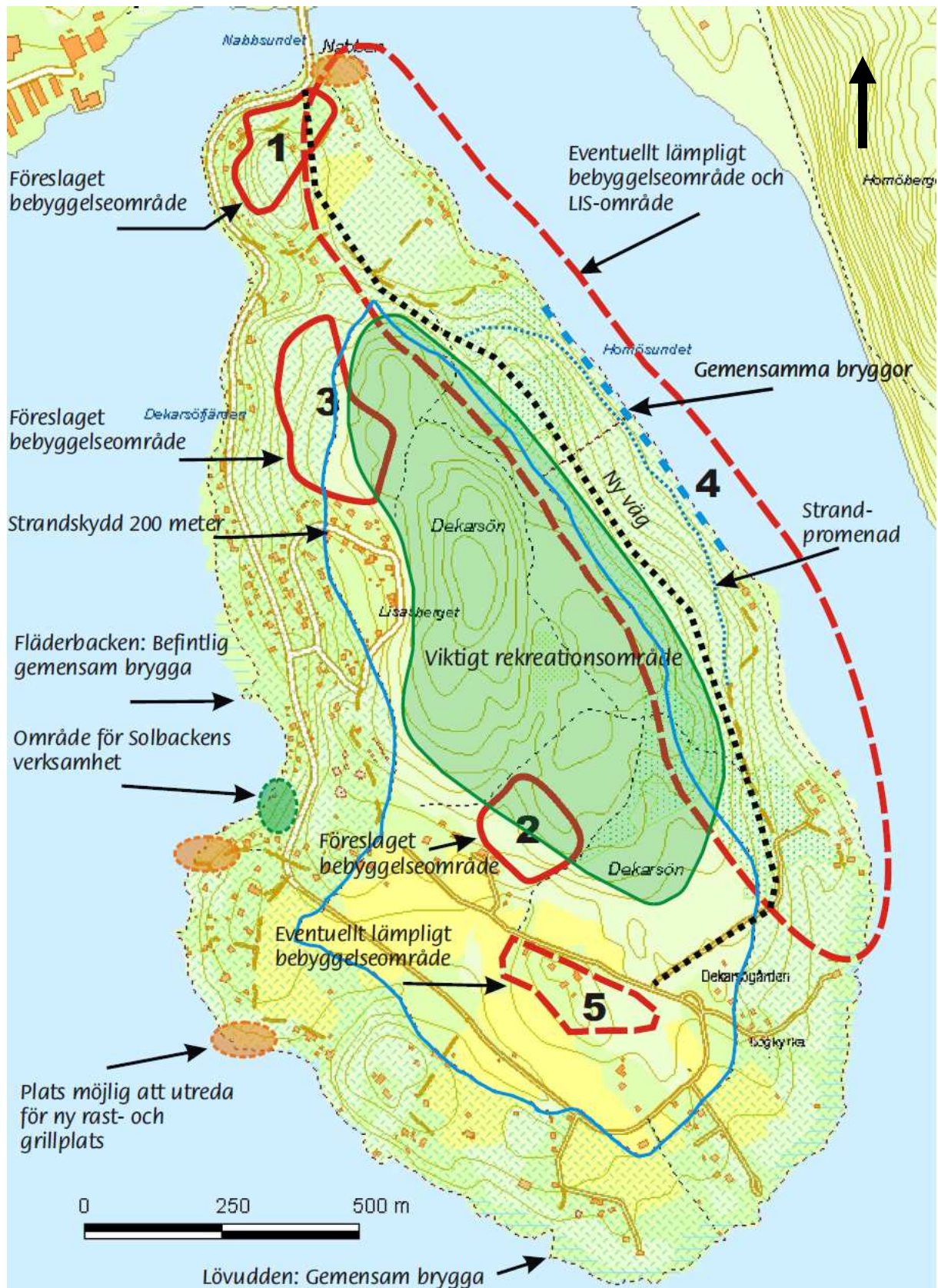
Planförslaget utgår i stor utsträckning från att det är exploatörer, föreningar, privatpersoner m.fl. som genomför föreslagna satsningar och åtgärder. Det ges dock även förslag på förvaltningar som bör ansvara för att olika åtgärder genomförs, och förslagen på ansvariga förvaltningar utgår från dagens organisation av kommunen. En omorganisation av kommunen kommer inom kort att genomföras och då kan ansvariga för de olika åtgärderna komma att ändras.

Planförslaget innebär att mindre exploatering föreslås utan att öns identitet och värden hotas. Några utgångspunkter för planeringen är:

- Att utvecklingen av Dekarsön ska vara långsiktigt hållbar och främja hälsa och säkerhet.
- Att det skapas attraktiva tomter på ön utan att Dekarsöns identitet och värden går förlorade.
- Att natur- och kulturvärden på Dekarsön värnas och blir mer tillgängliga.
- Att det öppna landskapet, skärgårdsmiljön och småskaligheten bevaras.

I detta avsnitt ska förslag till åtgärder och riktlinjer redovisas när det gäller huvudsakligen mark- och vattenanvändningen på Dekarsön. Se planförslaget i sin helhet på kartan nedan. Konsekvenserna av planförslaget analyseras i en konsekvensanalys, se bilaga 3.

Planförslag

15. Trafik

Åtgärder på Dekarsövägen

Många av de boende på Dekarsön anser att hastigheten behöver sänkas längs med Dekarsövägen och över bron. Trafikmätningar har gjorts mellan den 11 och 25 januari 2010 på två ställen längs med Dekarsövägen. Mätningarna visar att även om överträdelser förekommer ligger den genomsnittliga hastigheten kring den tillåtna, det vill säga 50 km/h. Dock kan det tänkas att hastigheterna är högre sommartid, då ökar också antalet fordon på vägen i och med den ideella sektorns verksamheter.

Fler hastighetskontroller bör göras för att se att befintliga hastighetsbegränsningar följs, alternativt att hastighetsbegränsningar för Dekarsövägen och bron ses över. En eventuell ändring av hastighetsbegränsningar ansöker vägföreningen om.

Dekarsövägens standard är inte god och boende på ön har lämnat förslag på mindre åtgärder på vägen. Smärre åtgärder är planerade att genomföras men ytterligare åtgärder på Dekarsövägen bör vidtas och medel för åtgärder bör tillskjutas av kommunen. Behovet av åtgärder av vägen kan väntas öka i och med ett ökat antal boende på ön. Även vid en ny vägdragnings kommer trafikmängden på Dekarsövägen att fortsätta öka vilket innebär ökade kostnader för kommunen för drift och underhåll.

Antalet dispenser för tung trafik bör begränsas ytterligare under tjällossningen för att minska slitaget på Dekarsövägen.

Ny vägdragnings

En ny vägdragnings på ön föreslås på grund av Dekarsövägens dåliga standard och svårigheter att förbättra vägen. Syftet med en ny väg är att avlasta Dekarsövägen och skapa möjligheter för ön att utvecklas

på ett hållbart sätt. Att det i framtiden blir en avlastningsväg på ön bedöms vara en förutsättning för att stora delar av planförslaget ska kunna gå att genomföra.

Den nya vägen föreslås gå längs med öns östra sida. Den nya vägen kan komma att användas av dem som bor på exempelvis öns södra del och av dem som kan komma att flytta till de nya bebyggelseområdena. Även kollektivtrafiken kan komma att ledas via den nya vägen i framtiden.

Vägen föreslås vara enskild, den bör bekostas av exploatörer och drift och underhåll föreslås vara privat. Vägen föreslås ha en vägbredd på 6 meter och vara grusad men bör vid behov kunna breddas och bli belagd. En successiv utbyggnad av vägen norrifrån föreslås. Områden på öns nordöstra och östra sida bör kunna exploateras utan att hela vägsträckan är byggd.

Det bedöms finnas goda möjligheter att dra en ny väg på öns östra sida men den exakta vägdragnings behöver utredas. Vid den första förfrågan om att exploatera längs med den nya vägdragnings behöver bl.a. en fördjupad skiss över hela området tas fram.

Den nya vägen föreslås gå mellan Nabbenvägen och Bättringsvägen, se kartan nedan. Bättringsvägen och Nabbenvägen behöver breddas och förstärkas i samband med en ny väg mellan dessa.

Den norra delen av Nabbenvägen, där den ansluter till Dekarsövägen, upplevs av boende på ön som för brant och det är problem att ta sig upp för vägen vintertid. En ny dragnings av Nabbenvägen har utretts. Det finns avstyckade tomter som inte än har blivit bebyggda där Nabbenvägen är tänkt att dras om. En förutsättning för planförslaget och avlastningsvägen är att det går att säkra mark för en omdragnings av Nabbenvägen och att det blir en ny anslutning till Dekarsövägen.

Karta som visar ny vägdragning över ön och del av den gamla byvägen som föreslås bli en gång- och cykelväg.

Bro och gång- och cykelväg

Många barn och ungdomar tar sig dagligen till fots eller på cykel till och från ön för att bl.a. träffa kompisar och ha träning på fotbollsplanerna i Bodum. Under arbetet med den fördjupade översiktsplanen har det uttryckts ett behov av gång- och cykelväg längs med Bonäsvägen. Trafikverket ansvarar för Bonäsvägen och beslutar om det ska bli gång- och cykelväg längs med denna.

I förslag till grönplan för Örnsköldsviks centralort, som är ute på samråd hösten 2010, föreslås att en befintlig strandpromenad förlängs från centrum till Bonäset och fram till bron till Dekarsön. En sådan promenadväg är inte ett alternativ till en gång- och cykelväg till ön men skulle säkerligen användas sommartid av både boende på ön och de som vill besöka ön.

Tillgång till säkra gång- och cykelvägar ska beaktas när nya bostadsområden planeras enligt översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun antagen 2007. Del av den gamla byvägen föreslås bli en gång- och cykelväg på öns norra del, som skulle gå mellan Fläderbacken och Nabbenvägen. Stigen ansluter i norr till bebyggelse varför det skulle behöva bli en ny anslutning till Nabbenvägen.

Stigar på ön föreslås också bli mer tillgängliga. Gång- och cykelväg över ön föreslås inte men det bör bli mer säkert att ta sig till fots eller på cykel längs med den nya vägen jämfört med Dekarsövägen.

En vägförening äger bron över Nabbsundet men kommunen ansvarar för drift och underhåll. Åtgärder av bron kan komma att behövas vid en ökad belastning på grund av ökad trafikmängd. En ny bro för biltrafik bedöms inte behövas på kort eller medellång sikt i och med den befintliga bronns standard. På lång sikt skulle eventuellt en ny bro för gång- och cykelväg kunna ordnas intill den befintliga bron, alternativt att det blir en ny bro med gång- och cykelväg. Det är önskvärt

att hastighetsbegränsningen över bron som i dag är 50 km/h ses över och förslagsvis sänks.

Kollektivtrafik

Ett stort problem är Dekarsövägens standard. Den är smal med mötesplatser och vintertid är det inte ovanligt med dikeskörningar av bussen i samband med möten.

Det är brist på trafiksäkra vändplatser och hållplatser för bussarna på ön. Bussarna stannar vid Fläderbacken där det inte finns plats för bussen att vända ordentligt och det händer att bussen åker ner i diket vintertid. Att hitta en trafiksäker vändplats på ön bedöms vara svårt men möjliga platser för trafiksäkra busshållplatser på ön bör undersökas.

Under programskedet har det lämnats önskemål om att kollektivtrafiken ska utökas. En ny vägdragningsplan kan skapa förutsättningar för utökad kollektivtrafik, exempelvis om vändplatser inte skulle behövas när bussar kan köra runt ön. Det bör kunna bli fler turer i och med bl.a. avlastningsvägen och ökat kundunderlag.

Vid en fortsatt utbyggnad på Dekarsön är det viktigt att beakta behovet av trafiksäkra busshållplatser och hållplatser med trafiksäkra gångstråk till hållplatserna från bostadsområden. Det är viktigt för att skapa förutsättningar för utökad kollektivtrafik. Vid utbyggnad av nya bostäder ska möjligheten till kollektivtrafik beaktas.

Trafik

Förslag till riktlinjer

- Längs med östra sidan föreslås en ny vägdragning.
- Det bör planeras för att gång- och cykelvägen längs Bonäsvägen till Dekarsön byggs ut. Trafikverket beslutar om det ska bli en gång- och cykelväg.
- Del av den gamla Byvägen föreslås bli en gång- och cykelväg på öns norra del men det förutsätter privat initiativ och investeringar.
- Vid utbyggnad av nya bostäder ska möjligheten till kollektivtrafik beaktas.
- Tillgång till trafiksäkra busshållplatser och trafiksäkra gångstråk till hållplatserna från bostadsområden bör beaktas vid exploatering på ön.

Förslag till åtgärder

- Medel för att vidta åtgärder för att förbättra Dekarsövägens standard bör tillskjutas.
- Fler hastighetskontroller bör göras för att se att befintliga hastighetsbegränsningar följs, alternativt att hastighetsbegränsningar för Dekarsövägen och bron ses över. Eventuella ändringar av hastighetsbegränsningar ansöker vägföreningen om.
- Antalet dispenser för tung trafik bör begränsas ytterligare under tjällossningen, vilket är tekniska kontorets ansvar.
- Det kan behövas en ny bro med gång- och cykelväg/gång- och cykelväg intill befintlig bro, på lång sikt. Det är en kostnad som kan komma att fördelas mellan flera parter, bl.a. på kommunen.
- Möjliga platser för trafiksäkra busshållplatser bör utredas, vilket är kommunens ansvar. Ansvarig för att det görs bör utses.
- Vid utbyggnad av ny väg över östra sidan av ön förutsätts att del av Nabbenvägen dras om med ny anslutning till Dekarsövägen, och att Nabbenvägen och Bättringsvägen breddas och förstärks. Detta bör bekostas privat.

16. Vatten och avlopp

Det behövs en strategi för vatten och avlopp på Dekarsön för befintlig och tillkommande bebyggelse i och med ett ökat antal permanentboenden.

Vatten

Vattenledningen till det nordvästra området har i dagsläget inte kapacitet att ansluta fler abonnenter än de som finns inom det befintliga verksamhetsområdet.

Den kommunala ledningen till det västra området kan ha kapacitet ett förse fler hushåll med vatten och i dag finns en privat vattenledning ansluten, där ett antal fastigheter på öns södra del kopplat in sig.

Plan- och miljökontoret skickade ut en enkät till fastighetsägare på Dekarsön i samband med en avloppsinventering som utförts under sommaren 2010. Utifrån de svar som kommit in kan man se att det finns en del problem med dricksvattenkvaliteten i borrade brunnar. Av de 55 fastigheter med enskilt vatten som svarat på enkäten, har 20 stycken angett att dricksvattnet har höga halter av arsenik (upp till 10 gånger högre än riktvärdet). Andra parametrar som angetts ha förhöjda halter är radon, uran, järn och fluorid. Höga halter av radon tyder på radon i berggrunden.

Många har avstått att svara på frågan om vattenanalys utförts och därför finns ett mörkertal runt vattenkvaliteten totalt sett. De flesta som har svarat angående dricksvattnet uppger att de åtgärdat problemet med hjälp av reningsanläggning eller fått möjlighet att ansluta till kommunalt vatten. För ny bebyggelse i områden där vattenkvaliteten inte är god bör anslutning till kommunalt vatten övervägas.

Avlopp

Det finns en pumpstation inom verksamhetsområdet för avlopp, den är dimensionerad för att ta emot spillvatten från befintliga abonnenter vid Fläderbacken och den pumpar spillvattnet till Bodums reningverk. Det finns i dag möjlighet till att ansluta ett fåtal nya abonnenter. Vid en eventuell större utbyggnad skulle en utredning av vatten och avlopp få visa på lämpliga lösningar.

Plan- och miljökontoret har inventerat de enskilda avloppen på Dekarsön sommaren 2010. I dag finns det olika lösningar för omhändertagande av avloppsvatten på Dekarsön. Det finns slamavskiljare med/utan efterföljande reningsteg eller slutna tank. En del fastigheter har uteddass medan fastigheterna vid Fläderbacken har kommunalt avlopp. Inventeringen av enskilda avlopp visar att:

- Ca 25 % av fastigheterna (Fläderbacken ej inräknad) har avloppsanläggningar som kan bedömas som godkända utifrån dagens krav och utifrån vad man kan se vid ett besök på plats.
- Ca 25% av fastigheterna har inget direkt utsläpp av avloppsvatten. Endera har de en vattentoalett kopplad till en slutna tank eller så har den en torr toalettlösning. Örnsköldsviks kommun anser dock att en slutna tank inte är en långsiktigt hållbar lösning. Bor man dessutom permanent, blir det både många tömningar och kostsamt. I samband med inventeringen har det konstaterats att det finns fastigheter som får svårt att ordna en enskild avloppsanläggning på grund av markförhållandena eller närliggande vattentäkter.
- Resterande 50% har en avloppsanläggning som kan behöva åtgärdas för att klara dagens krav. Kraven på åtgärder kan variera kraftigt.

Områden där det föreslås ny bebyggelse på öns västra sida, se 18. Bostäder sid 22, ligger längre upp i terrängen än nuvarande bebyggelse. Det innebär att en konventionell avloppslösning med slamav-

skiljare och efterföljande rening inte är möjlig då nedströms liggande fastigheter har vattentäkter som riskerar att förorenas.

Det föreslagna exploateringsområdet på östra sidan kan vid ett större antal fastigheter klassas utifrån lagen om allmänna vattentjänster, att vatten och avlopp ska lösas i ett större sammanhang. Eftersom en eventuell utbyggnad sannolikt kommer att ske etappvis får man se vad den kommande VA-utredningen (vägvalsutredningen, se nedan) visar.

VA-utredning

En VA- utredning, en så kallad vägvalsutredning av vatten och avlopp, för befintlig och tillkommande bebyggelse på Dekarsön, bör göras inför en fortsatt utbyggnad på ön. Utredningen bör syfta till att undersöka lämpliga lösningar för vatten och avlopp på ön, och kommer att ligga till grund för mer detaljerade VA-utredningar i samband med planläggning.

En utredning av detta slag kan vara både kostsam och tidskrävande och görs därför inte i samband med upprättandet av den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön. Dock är det angeläget att en sådan utredning görs inom kort och Örnsköldsviks kommun bör ansvara för att det görs.

De riktlinjer för vatten och avlopp på Dekarsön som föreslås är relativt generella. Resultatet av VA-utredningen kan komma att leda till riktlinjer för vatten och avlopp specifika för olika områden på ön.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen på ön är viktig att beakta, bl.a. vid utbyggnad av nya bebyggelseområden. I detaljplaner för ny bebyggelse ska tänkt dagvattenlösning redovisas.

På Dekarsön är det i dagsläget få hårdgjorda ytor. Det finns inga kommunala dagvattenledningar på ön.

Vatten och avlopp

Förslag till riktlinjer

- Vid upprättande av detaljplan för nya bostäder på ön ska vatten och avlopp utredas i ett större sammanhang.
- Vid planläggning eller planändring för bostäder bör det ställas krav på gemensamt åretruntvatten, alternativt gemensam avloppsanläggning eller båda delarna.
- Nya bostäder som kan försämra miljön, människors hälsa eller försvåra framtida gemensamma avlopps-lösningar på Dekarsön ska undvikas.
- För ny bebyggelse i områden där vattenkvaliteten inte är god bör anslutning till kommunalt vatten övervägas.
- I detaljplaner för ny bebyggelse på ön ska tänkt dagvattenlösning redovisas. Krav kan ställas på utformning och funktion av dagvattenlösning.

Förslag till åtgärder

- Örnköldsviks kommun bör ansvara för att en vägvalsutredning av vatten och avlopp för befintlig och tillkommande bebyggelse på Dekarsön tas fram. Ansvarig förvaltning bör utses inom kort.

17. Radon

Radon är en luktfri och osynlig radioaktiv gas som bildas i mark och berggrund. Utifrån länsstyrelsens kartering av markradon från 1980-talet så är Dekarsön ett lågriskområde för radon men dricksvattenprover ur djupborrade brunnar visar på höga halter av radon.

Vid höga halter av radon i inomhusluft kan radon utgöra en hälsorisk genom att på sikt påverka människans cellvävnader vilket kan leda till cancer i lungor och luftvägar. Radon i bostäder härrör från tre olika källor:

- Marken under och runt huset, såväl från den ursprungliga marken som från eventuella fyllnadsmassor
- Byggnadsmaterialet
- Vatten som används i hushållet.

I områden med risk för förhöjda radonhalter bör eventuell radonförekomst undersökas inför detaljplaneläggning och byggnad av bostäder. Vid förhöjda radonhalter ska radonsäkert byggande tillämpas, i övrigt tillämpas radonskyddat byggande inom hela kommunen. Gällande gränsvärden för radon i inomhusluft och vatten får inte överskridas.

Radon

Förslag till riktlinjer

- I områden med risk för förhöjda radonhalter bör eventuell radonförekomst undersökas inför detaljplaneläggning och byggnad av bostäder. Vid förhöjda radonhalter ska radonsäkert byggande tillämpas i övrigt tillämpas radonskyddat byggande inom hela kommunen. Gällande gränsvärden för radon i inomhusluft och vatten får inte överskridas.

18. Bostäder

Intresset att bo på Dekarsön är stort, antalet permanentboenden på ön ökar. De senaste åren har 2-3 bygglov beviljats per år för enbostadshus på Dekarsön. En fortsatt efterfrågan på att bygga enbostadshus kan väntas i framtiden. Om utvecklingen fortsätter som i dag kan det inom en 10-års period ha tillkommit mellan 20-30 hus på Dekarsön

genom enstaka bygglov. Det finns förfrågningar om att upprätta detaljplaner för bostadsområden på Dekarsön. De senaste tre åren har det inkommit tre förfrågningar om planläggning för sammanlagt 28 nya bostadstomter på Dekarsön. Två av förfrågningarna (Dekarsön 3:2 och Dekarsön 4:9) behandlas i den fördjupade översiktsplanen, den tredje förfrågningen är inte längre aktuell. Planförfrågningarna beskrivs nedan under Bebyggelseområden.

För att värna Dekarsöns identitet och för att ny bebyggelse på ön ska utformas och placeras på ett lämpligt sätt i förhållande till exempelvis befintlig bebyggelse, rådande byggnadsstil och landskapsbilden föreslås följande riktlinjer:

Bostäder

Förslag till riktlinjer

- Dekarsöns värden bör bevaras i stor utsträckning vid en utbyggnad på ön.
- Nya bebyggelseområden föreslås i första hand i zonen mellan befintlig bebyggelse och den del av skogen som bedöms vara viktig för friluftslivet.
- Bebyggelse som minskar möjligheten till utblick över fjärden liksom möjligheten att nå fjärden bör undvikas.
- Tomterna bör vara minst 2.000 kvm, och ny samlad exploatering bör ske i grupper om maximalt 5-10 hus.
- Nya bostadshus ska anpassas till omgivningen och landskapsbilden, se även 22. Kulturvärden sid 30. Enbostadshus föreslås och trähus är att föredra. På öns östra sida bör utöver enbostadshus även exempelvis parhus kunna medges förutsatt att byggnadsstilen anpassas till omgivningen.
- Ny bebyggelse bör lokaliseras med hänsyn till passiv solvärme och vindförhållanden.

Bebyggelseområden

En fortsatt förtätning av bebyggelsen på Dekarsön är att vänta men ny bebyggelse bör i stor utsträckning lokaliseras till de bebyggelseområden som föreslås i den fördjupade översiktsplanen.

Mark som kan vara lämplig för enstaka bostadshus, utan krav på planläggning, redovisas inte i den fördjupade översiktsplanen. De bebyggelseområden som föreslås avser i första hand områden för en grupp nya bostäder där detaljplan bör kunna prövas.

Nedan presenteras en karta över planförslaget. Kartan innehåller förslag på *föreslagna bebyggelseområden* och *eventuellt lämpliga bebyggelseområden*.

Föreslagna bebyggelseområden

Med *föreslagna bebyggelseområden* menas områden som bör kunna vara lämpliga för exploatering på relativt kort sikt. Observera att gränserna på kartan över bebyggelseområden på följande sida endast är ungefärliga.

Område 1(Dekarsön 4:9)

Det finns en förfrågan om planläggning av bostäder i området. Tre tomter har redan avstyckats i området och näringslivs- och planeringsutskottet har beviljat prövning av detaljplan för bostäder i del av området. Ytterligare mellan 3-5 tomter bör kunna medges i området förutsatt att det går att lösa bl.a. vägfrågor och vatten och avlopp.

Exploatering i området innebär endast en liten belastning på Dekarsövägen. Den befintliga vägen genom området, Nabbenvägen, som ansluter till Dekarsövägen är för brant och behöver dras om och det behöver bli en ny anslutning till Dekarsövägen, se bl.a. 15. Trafik, sid 17.

Område 2 (Dekarsön 3:2)

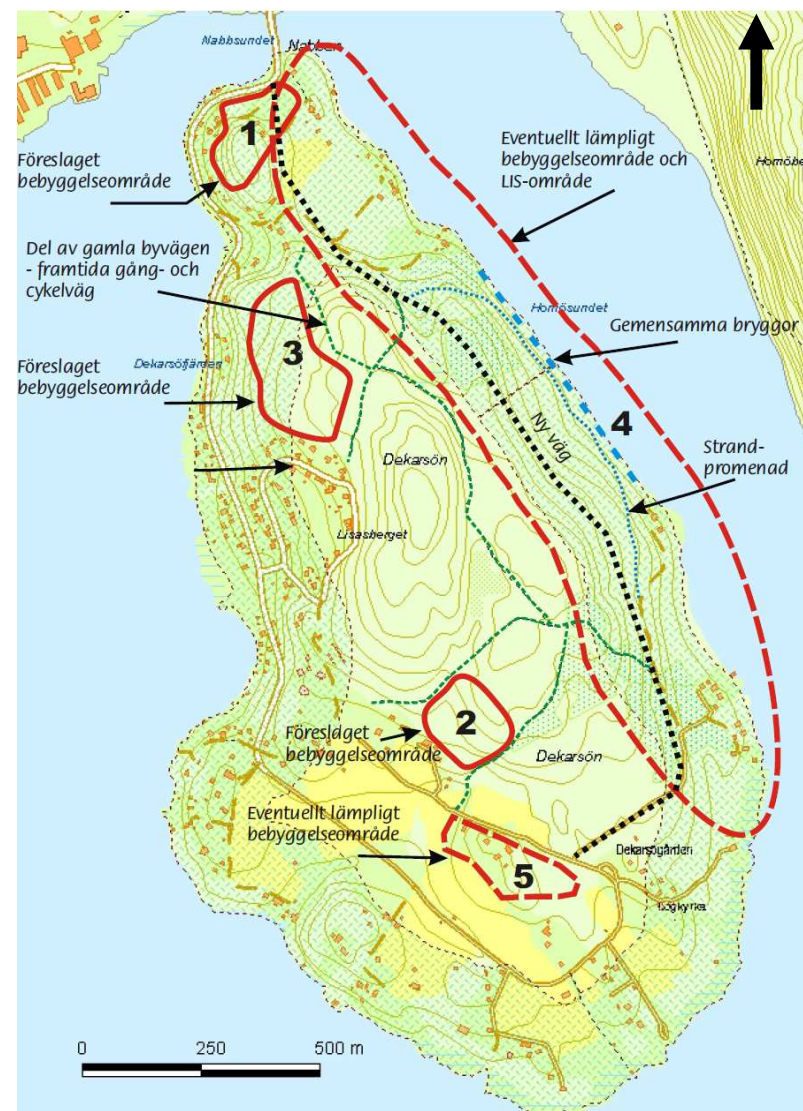
Det finns en förfrågan om planläggning av bostäder i området. Exploatering av området, ca 10 tomter, bör kunna prövas i detaljplan. Ett större antal bostäder bör inte medge utifrån föreslagna riktlinjer för bebyggelse på ön samt Dekarsövägens standard. Exploatering i området förutsätter bl.a. att det går att ordna tillfartsväg till området från Dekarsövägen och att vatten och avlopp går att lösa.

Område 3 (norr om Fläderbacken)

Området intill Fläderbacken, på öns nordvästra sida, bedöms kunna vara lämpligt för bebyggelse. Området utgörs av skogsmark. Området ligger i anslutning till Fläderbacken vilket kan medföra fördelar i form av samnyttjande och samverkan, möjligheter till anslutning till kommunalt vatten och avlopp, närhet till busshållplatsen vid Fläderbacken m.m. Solförhållandena och utsiktsmöjligheterna är goda.

Området bör inte medföra ökad belastning på Dekarsövägen då exploatering i området förutsätter att tillfartsväg till området ordnas via Nabbenvägen. Det behövs åtgärder på Nabbenvägen, se område 1.

Vid utbyggnad av området bör krav ställas på en gång- och cykelväg från Nabbenvägen, via den nya bebyggelsen och vidare till Fläderbacken. Intill området går den gamla byvägen och gång- och cykelväg bör delvis kunna ordnas längs med denna.

Karta över föreslagna bebyggelseområden och eventuellt lämpliga bebyggelseområden.

Eventuellt lämpliga bebyggelseområden

Med *eventuellt lämpliga bebyggelseområden* menas områden som på sikt bör kunna vara lämpliga för exploatering på sikt.

Område 4 (Dekarsöns östra sida)

Öns östra sida föreslås bli ett LIS-område, landsbygdsutveckling i strandnära läge, vilket ökar möjligheterna för dispens för exempelvis bostadshus, vägar, bryggor m.m. inom det strandskyddade området (200 meter). I varje enskilt ärende görs en bedömning om LIS kan användas som skäl för dispens. I område 4 bör nya bebyggelseområden längs en ny vägdragning kunna prövas i detaljplan. Vid utbyggnad inom området ska en fördjupad skiss över hela området tas fram.

Bebyggelse bör kunna medges på ovan- och nedsidan (d.v.s. västra och östra sidan) av vägen. För att inte begränsa möjligheterna till fortsatt utbyggnad, och av trafiksäkerhetsskäl, bör grupper med bostadshus i första hand placeras längs med lokalgator som ansluter till vägen. På östra sidan bör planläggning för mindre grupper med bostadshus, mellan 5-10 hus per område, kunna prövas. Eftersom den östra sidan i liten utsträckning angränsar till befintlig bebyggelse bör exempelvis parhus kunna medges för att skapa valmöjlighet för olika socioekonomiska grupper och familjesammansättningar.

Den nordöstra och östra delen av Dekarsön har inte optimala sollägen men solförhållandena bedöms vara dugliga och solförhållandena är bättre om man kommer upp en bit mot berget.

Östra sidan utgörs till större delen av kalhyggen och området utgör inte ett viktigt rekreativområde så som skogen mitt på ön. Det är dock viktigt att bebyggelse på östra sidan inte placeras för nära skogen utan att det hålls ett avstånd till stigarna.

Det finns inga rödlistade arter i området och strandområdet är i dagsläget mycket otillgängligt. Vid en exploatering är det viktigt att det fortsätter vara sikt över sundet och att det finns passager genom bebyggelsen ner till strandområdet. Nedanför vägen och bebyggelsen föreslås en strandpromenad i form av en enkel gångstig ordnas, ett område med naturmark närmast strandlinjen ska sparas och några gemensamma bryggor bör anordnas.

Område 5 (på öns södra del)

Planläggning för bostäder, ca 5-10 tomter, bör kunna prövas på mark som angränsar till befintlig bebyggelse. Vid exploatering i område 5 bör det ställas krav på att den nya vägen är byggd.

Bostäder – Bebyggelseområden**Förslag till riktlinjer**

- Mark för bostäder föreslås inom områdena 1-5.

19. Strandskydd*Strandskydd 200 meter*

Det generella strandskyddet i Sverige är 100 meter men strandskyddet har utvidgats till 200 meter inom delar av Höga Kusten, däribland Dekarsön. Enligt den kommunomfattande översiktsplanen, antagen 2007, bedöms delar av det utvidgade området vara omotiverade. Den 1 juli 2009 trädde ändringar i kraft för lagstiftningen gällande strandskydd. Enligt de nya strandskyddsbestämmelserna ska länsstyrelserna senast 2014 se över de områden där strandskyddet är utvidgat.

På Dekarsön är bebyggelsen i stor utsträckning belägen inom det strandskyddade området och allmänhetens tillgång till havet och

strandområdet är inte god. En del av Dekarsöns identitet är det öppna landskapet och utsikten över fjärden när man färdas längs Dekarsövägen. Exploatering inom området mellan Dekarsövägen och havet skulle påverka landskapsbilden och kulturvärden negativt och försämra allmänhetens tillgång till det strandskyddade området ytterligare. Det utökade strandskyddet kan utgöra en möjlighet att styra exploateringen till de föreslagna bebyggelseområdena istället för till strandområdet.

Med ett utvidgat strandskydd värnas Dekarsöns värden, allmänhetens tillgång till havet och områdena intill stränderna samt växt- och djurlivet.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS

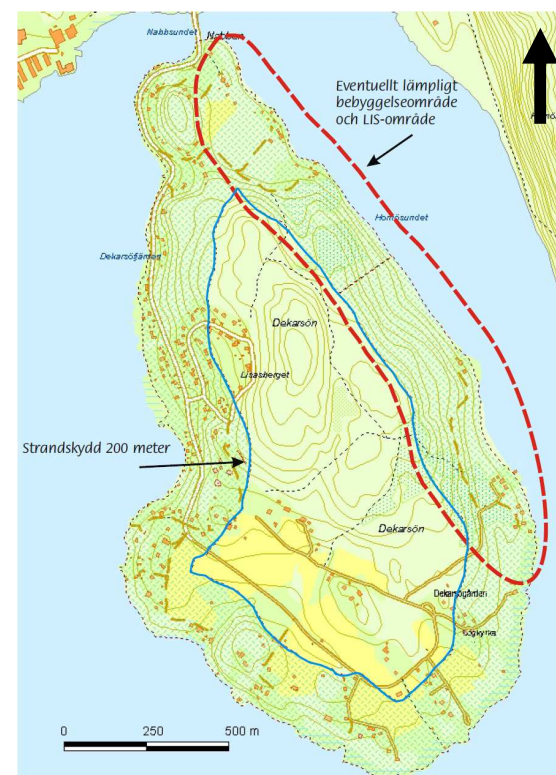
Örnsköldsviks kommun påbörjade sommaren 2009 ett arbete med att ta fram ett tillägg till översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun om strandskydd. Planen ska redovisa områden som enligt kriterier i miljöbalken är så kallade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Inom ett LIS-område upphävs inte strandskyddet men det finns utökade möjligheter till dispens. Syftet är att stimulera utvecklingen på landsbygden genom att tillvarata strändernas attraktionskraft. Utöver att bidra till att utveckla landsbygden ska LIS-områden inte ha någon stor betydelse för friluftslivet eller för växt- och djurlivet.

Dekarsön ligger ca 9 km från Örnsköldsviks centrum och ingår inte i centralorten. Ön erbjuder en lantlig miljö och på öns östra sida finns det ett fritt strandområde. Ny exploatering föreslås intill den nya vägen längs öns östra sida och inom området föreslås bl.a. strandpromenad och gemensamma bryggor.

Det är ett högt tryck på att bygga på ön. LIS kan vara en möjlighet att styra exploateringen till östra sidan som bedöms vara lämplig för ny bebyggelse. En exploatering på öns östra sida skulle kunna med-

föra ett ökat underlag för satsningar på trafik, service, friluftsliv och att ordna vatten och avlopp i ett större sammanhang. Det bedöms bl.a. vara mycket angeläget att skapa förutsättningar för en ny väg över ön.

Den lokala utvecklingen, på Dekarsön och i närområdena, bör kunna stimuleras om Dekarsöns östra sida blir ett LIS-område. Strandskyddets syften påverkas inte negativt av exploatering på östra sidan d.v.s. allmänhetens tillgång till strandområdet och havet, eller villkoren för växt- och djurlivet.

Karta över strandskyddets nuvarande gränser på Dekarsön (200 meter) och föreslaget LIS-område.

Strandskydd

Förslag till riktlinjer

- Strandskyddet föreslås fortsätta vara utvidgat till 200 meter.
- Öns östra sida föreslås bli ett LIS-område, landsbygdsutveckling i strandnära läge.

20. Service och handel

Ingen utökad service på Dekarsön i form av exempelvis handel, skola och omsorg föreslås, men olika trafiksatsningar kan komma att leda till säkrare trafikmiljöer på och till ön vilket kan förbättra tillgängligheten till befintlig service.

Vid en utbyggnad på ön skulle det kunna uppstå ett behov av barnomsorg på ön.

21. Natur, rekreation och turism

En utgångspunkt i planförslaget är att naturen och havet ska bli mer tillgängligt för allmänheten och naturvärden ska värnas. De förslag på satsningar på natur, rekreation och turism som anges nedan utgår från att det är privatpersoner, föreningar, kyrkor, stiftelser, samhällighetsföreningar, exploatörer eller liknande som gör investeringar samt sköter anläggningarna. Flera av förslagen till åtgärder och riktlinjer kommer från boende på ön.

Om Dekarsön utvecklas mer mot turism och friluftsliv kommer Dekarsövägen och eventuellt andra enskilda vägar att belastas i högre utsträckning. Det är viktigt att detta beaktas vid satsningar på friluftslivet och vid en utökning av den ideella sektorns verksamheter.

Jord- och skogsbruk

Jordbruket på ön ska värnas vid exploatering, det möjliggör bl.a. att det öppna landskapet kan fortsätta hållas öppet vilket är önskvärt. Se möjliga hot under 21. Kulturmiljöer, under rubriken Byn.

Foto: Thure Schelin

Enligt skogsvårdslagen ska hänsyn tas till naturvårdens och kulturmiljövärdens intressen vid skötsel av skog. Det är viktigt att hänsyn tas vid alla skogsbruksåtgärder för att den biologiska mångfalden i skogen ska bevaras, kulturmiljön värnas och sociala aspekter beaktas. Vid skogsbruk på ön är det särskilt viktigt att hänsynsreglerna beaktas.

Skogen som ett viktigt rekreationsområde

Skogen är ett viktigt natur- och rekreationsområde på Dekarsön för både barn och vuxna. Många av de boende på ön använder skogen för rekreation men det kommer också besökare från annat håll för att njuta av skogen och den hänförande skärgårdsutsikten. Skogen används för att ströva i, för motion och för bär- och svampplockning. I dagsläget är stora delar skogen avverkad och på grund av höjdskillnader är del av skogen inte särskilt tillgänglig att ströva i.

På planförslagets tillhörande karta är skogen märkt ut som ett viktigt rekreationsområde. I den nya kommunövergripande översiktsplanen som beräknas bli antagen 2011 föreslås del av skogen på Dekarsön tas med som ett område av särskilt intresse för friluftslivet. Områdets gränser på kartan över planförslaget ska inte ses som exakta utan det markerade området syftar till att belysa skogens betydelse för rekreation och friluftsliv. Skogen bör bevaras i stor utsträckning, viktigast är att skogen mitt på ön inte bebyggs. Nya bebyggelseområden föreslås i första hand i zonen mellan den del av skogen som bedöms vara viktig för friluftslivet och befintlig bebyggelse, samt på den östra sidan som i dag främst utgörs av kalhyggen.

Stigar på ön bör göras mer tillgängliga genom exempelvis röjning av sly och att de förses med skyltar. Del av den gamla byvägen kan bli en del av en gång- och cykelväg på öns norra del, se 15. Trafik, sid 17.

Förslagsvis kan en anslagstavla med information om ön, öns historia och stigarna sätts upp i början av ön. Ett annat förslag är att se över möjligheten att ordna ”kulturstigar” på ön. Längs med stigarna skulle det kunna finnas informationsskyltar om olika platser, kulturobjekt och öns historia.

Strandområden

En lokal badplats bör finnas på Dekarsön så att alla på ön, oavsett var man bor på ön, eller om man är besökare, har möjlighet att doppa sig i havet. En större allmän badplats på ön bedöms inte lämpligt eftersom det skulle medföra en ökad trafikmängd samt bör vara svår att ordna.

Fläderbacken och Dekarsögården har mindre badplatser. Eftersom Fläderbackens badplats är privat och nära båtbyggen är det inte en badplats som många besöker. Dekarsögården är ofta uthyrd och då är hela området ner till vattnet samt badplatsen inte tillgängligt för allmänheten. Lämplig plats för en mindre lokal badplats har undersökts under planarbetet, det har varit svårt att hitta men bäst förutsättningar bör finnas på öns södra del.

Ett strandområde nedanför Solbacken som är markerat med grönt på kartan, föreslås som ett område för Solbackens verksamhet. I området skulle det exempelvis kunna ordnas rastplats, kanotuthyrning m.m. Området har tidigare varit en badplats. Om det kan vara en plats för en ny lokal badplats skulle eventuellt kunna utredas. Vid planeringen av strandområdets funktion är det viktigt att beakta trafiksäkerheten eftersom en användning av strandområdet kan medföra att barn och ungdomar börjar gå över Dekarsövägen mellan strandområdet och Solbacken.

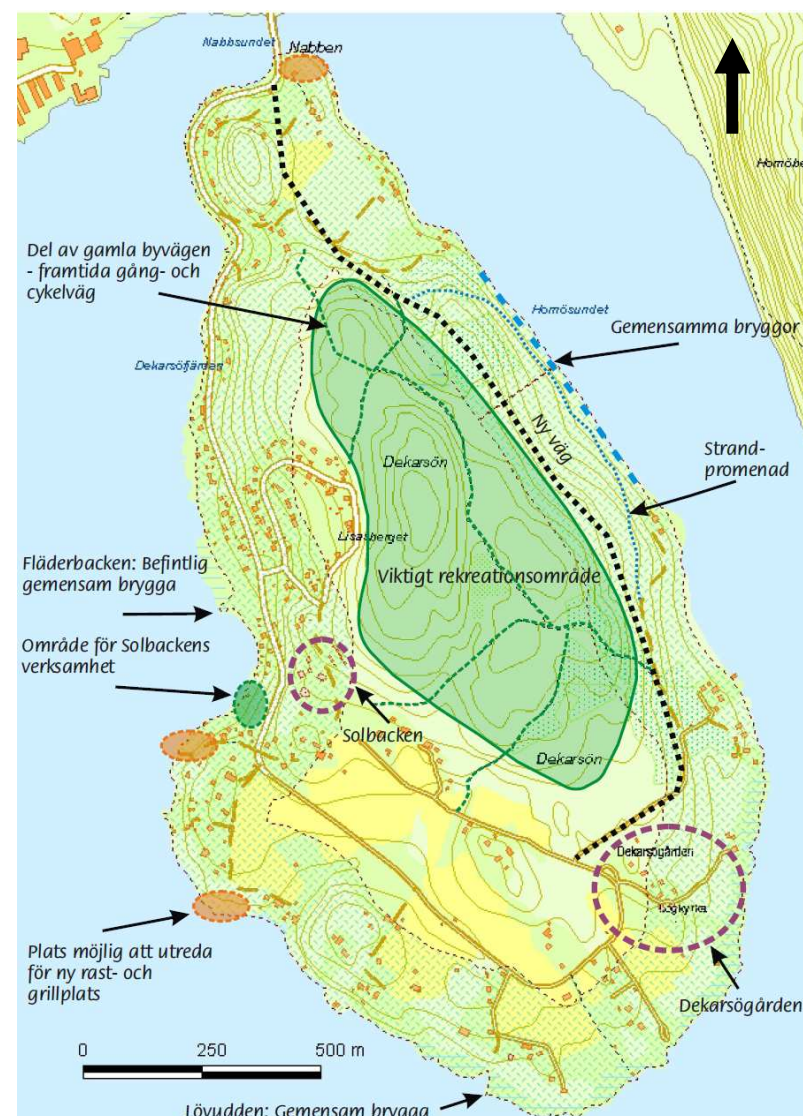
Riktlinjer för bryggor och pirar är på väg att tas fram av Örn-sköldsviks kommun och en målsättning är att det ska bli fler gemensamma bryggor i kommunen. På Dekarsön finns det ett behov av gemensamma båtbyggen och fler båtplatser för uthyrning. Med gemensamma båtbyggen avses bryggor som ägs av förslagsvis samfällighetsföreningar. Längs med öns östra sida föreslås gemensamma båtbyggen. En gemensam brygga föreslås även vid Lövudden, vid en försäljning av området kan några nya bostadshus komma att uppföras i området. Bryggen bör vara tillgängliga för boende på Lövu-

den och för några av fastigheterna i anslutning till området. Fläderbackens samfällighetsförening har i dag en båtbygga med några båtplatser till uthyrning, att ordna fler båtplatser vid Fläderbacken bedöms vara svårt bl.a. på grund av ett grund.

På den östra sidan av ön föreslås utöver bryggor även en strandpromenad ordnas. Allmänhetens tillgång till fjärden och området närmast stranden skulle förbättras vid en exploatering av området.

Rast- och grillplatser

På plankartan redovisas tre områden på samfälld mark där möjligheten att ordna rast- och grillplatser skulle kunna utredas, områdena markerade med orange på kartan. Det är eftersträvansvärt med fler rast- och grillplatser på ön. Om det blir nya rast- och grillplatser bör tillgängligheten till dessa beaktas. Även fler utsiktsplatser bör ordnas med till exempel bänkar och grillmöjligheter.

Karta över förslag på satsningar på natur, rekreation och turism

Natur, rekreation och turism

Förslag till riktlinjer

Eventuella satsningarna på natur, rekreation och turism förutsätter privata initiativ och investeringar.

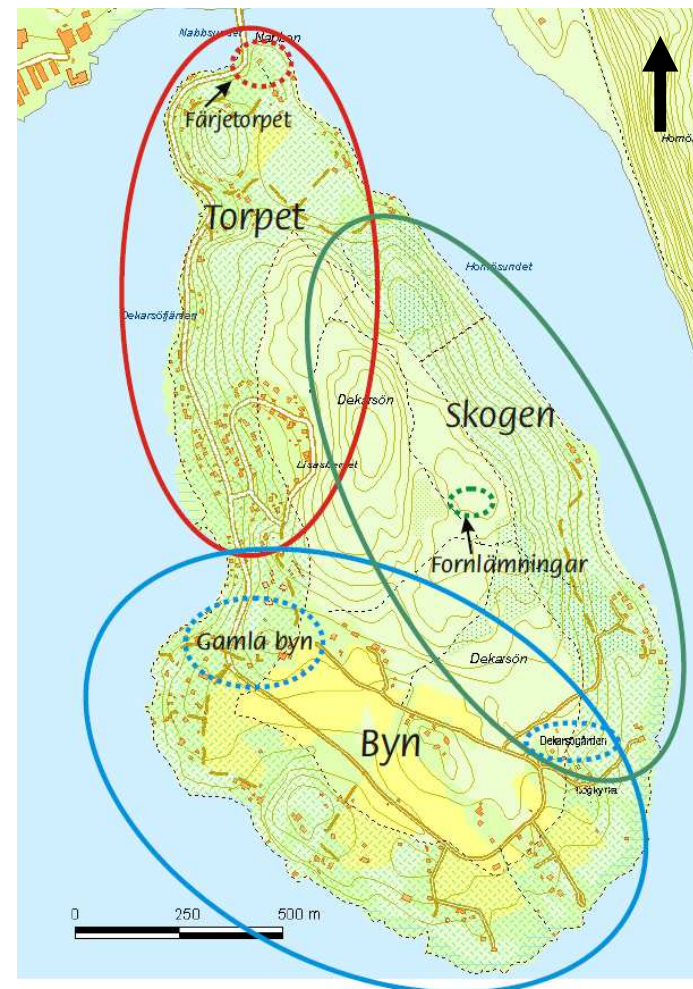
- Det är viktigt att bevara:
 - den del av skogen som utgör ett viktigt rekreationsområde
 - det öppna landskapet och möjligheterna till utblick över havet
 - strandområden som kan vara tillgängliga för boende på ön och allmänheten, så som öns östra sida.
- Jordbruket på ön ska värnas vid exploatering.
- Vid skogsbruk på ön är det särskilt viktigt att hänsynsreglerna enligt skogsvårdslagen beaktas.
- Stigarna bör göras mer tillgängliga genom bl.a. slyröjning och skyltning.
- Del av den gamla byvägen kan bli en gång- och cykelväg på öns norra del.
- Ett område vid havet nedanför Solbacken (idag samfällad mark) föreslås som ett område för Solbackens verksamhet, exempelvis för rastplats och kanotuthyrning. Vid planeringen av strandområdets funktion är det viktigt att beakta trafiksäkerheten.
- Gemensamma båtbyggor bör ordnas på ön.
- Vid exploatering på öns östra sida föreslås strandpromenad och gemensamma byggor.
- Det bör bli fler rast-och grillplatser samt utsiktsplatser på ön.

Förslag till åtgärder

- Del av skogen bör tas med i den kommunomfattande översiktsplanen som ett område av särskilt intresse för friluftslivet.

22. Kulturvärden

Bebyggelsen på Dekarsön kan delas in i tre zoner – Torpet, Byn och Skogen. Se kartan på följande sida, gränserna är ungefärliga.

Karta över Dekarsön indelad i tre zoner.

Torpet

Zonen sträcker sig från bron vid Nabbsundet fram till Solbacken. Kännetecken för Torpet är småskalighet, träpanel och äldre välbevarad bebyggelse. Dekarsövägen är smal och slingrar sig fram mellan bebyggelse, branter mot sjösidan och hus på sluttningarna. Bebyggelsen är skiftande och från olika tider. Nyare bebyggelse har hållits ner i skala och rödmålad träpanel dominerar. Bostadsområdet Fläderbacken skiljer sig i karaktär i och med att det är planerat med regelbundna tomter längs områdets slingrande gata.

Från 1950-talet har en betydande mängd sommarhus uppförts. Ofta var dessa sommarstugor av enkel art och standard. Under de senaste decennierna har stugorna allteftersom byggts om till åretruntbostäder och nya etableringar är ständigt aktuella.

Ett antal äldre välbevarade fastigheter ger denna zon historisk förankring. Bland dessa kan färjartorpet (Dekarsön 4:78) särskilt nämnas som värdefullt. Torpet har en ursprunglig exteriör och är ett minnesmärke över den viktiga kommunikationen till och från fastlandet. Ångbåtskommunikationen på 1860-talet betydde mycket för framkomligheten i skärgårdar och sjösystem, ångbåtstrafiken till Dekarsön upphörde successivt i samband med att bron vid Nabbsundet stod klar 1960.

Förslag på riktlinjer inom denna zon är att bebyggelsens placering bör vara varierad och anpassad till terrängen. Omfattande schaktning och terrassering bör undvikas och det gröna, uppvuxna träd m.m. inom zonen bör värnas.

Byn

Byn utgörs av den ursprungliga byn och Dekarsögården med tillhörande åkermark. Kännetecken för byn är odlingslandskapet, bebyggelsestruktur, bykärnan och sommarnöjen.

Ursprungligen fanns det fem hemman på Dekarsön. Detta framgår av storskifteskartan från 1797. Bebyggelsen låg tätt samlad i en klunga mitt i byn, i närheten av nuvarande Solbacken. Vid Laga skifte 1847/1848 blev en hemmansägare ålagd att flytta ut från byklungan till en fastighet sydöst om den ursprungliga byn. På ön fanns en rad samfälligheter där gemensamma angelägenheter för öns hemmansägare säkrades: ler- och sandtag, båtplats, gistvallar, myrtäkt, linsänkingsplats, vattenkällor, fägata och färjeställe.

Den äldre bystrukturen är tydlig även idag och bebyggelse som tillkommit under 1900-talet har i stort passats in i ett traditionellt bebyggelsemönster. För att inte förstöra värdefull åkermark placerades gårdarna på obrukbar mark, på höjder eller på större moränkullar.

Omkring förra sekelskiftet genomgick Dekarsön förändringar när en ny kategori människor sökte sig till ön. Några av stadens framträdande personer lockades av den idylliska miljön på Dekarsön. Här uppfördes under kort tid fem fantastiska så kallade sommarnöjen, praktfulla villor som få dekarsöbor tidigare sett maken till. Solbacken, Johannesberg, Flygvärdinnan och Lövudden är sommarnöjen på Dekarsöns som finns kvar idag, flera av dem i autentiskt skick. Lövuddens framtid är dock osäker i dagsläget. Fahlanders villa var ytterligare ett sommarnöje på ön där det bedrevs en pensionatsrörelse men byggnaden brann ner i mitten av 30-talet.

Dekarsön. Örnsköldsviks Skärgård.

Den västra byggnaden är Dekarsön 4:6, Flygvärdinnan, och den högra byggnaden är turishotellet som förstördes under en brand. Foto från Örnsköldsviks museums arkiv.

Exempel på möjliga hot mot Byns kulturvärden är byggande på åkermark och nya vägdragningar som gör ön mindre attraktiv för brukande och försvårar för beteshållning. Den smala Dekarsövägen kan också vara ett hot då det är opraktiskt att framföra fordon som krävs för ett effektivt brukande. Avsaknaden av betesdjur kan leda till att svårbrukade ytor och att strandremсор förbuskas.

Befolkningstätheten kan medföra risk för minskad förståelse för jordbrukets villkor. Jordbrukets ekonomibygnader som t.ex. hölador har tappat sin funktion och förfaller vilket kan vara ytterligare ett hot mot kulturvärdena.

Ny bebyggelse bör placeras på impediment (obrukad mark). Utformningen bör anpassas till befintlig bebyggelse och karaktär. För utformning av bebyggelse föreslås vertikal karaktär (bredden ungefär den dubbla fasadhöjden), en fasadhöjd från grund till takfot inte mindre är 2/3 av husets bredd, sadeltak med ca 30 graders lutning, locklistpanel, regelbunden fönsterplacering, stående format samt rödfärgad fasad eller ljus oljefärg.

Skogen

Kännetecknen för zonen Skogen är skogen och förhistorisk boplats. Zonen utgörs av öns östra skogsbevuxna sida med ett mindre antal byggnader uppförda från ca 1960-talet. Här finns två fornlämningar registrerade, Arnäs 289:2 Boplatsgrop och Arnäs 289:1 Tomtning. Lämningarna är belägna mitt på ön och indikerar att här förekommit säsongsbundna bosättningar för fiske och jakt.

Förslag till satsningar

Dekarsöns har en spännande historia, i syfte att framhäva öns historia och kulturvärden har boenden på ön föreslagit att det skulle bli ett "mini-museum" på ön, eventuellt på Solbacken. Det skulle även kunna sättas upp en anslagstavla med information om ön, stigarna och öns historia i början av ön.

Stigar på ön föreslås bli mer tillgängliga och förslagsvis kan möjligheten att ordna exempelvis "kulturstigar" på ön utredas, se även 21. Natur, rekreation och turism, sid 27.

Kulturmiljöer

Förslag till riktlinjer

- Dekarsöns kulturvärden bör värnas och framhåvas.
- Befintliga miljöer och bebyggelse ska betraktas som en tillgång, och vårdas och hävdas. Förändringar ska ske med hänsynstagande till kulturvärdena.
- Förslag till riktlinjer inom zonerna Torpet och Byn:

Torpet: Bebyggelsens placering bör vara varierad och anpassad till terrängen. Omfattande schaktning och terrassering bör undvikas och det gröna, uppvuxna träd m.m. inom zonen bör värnas.

Byn: Ny bebyggelse bör placeras på impediment (obrukad mark). Utformningen bör anpassas till befintlig bebyggelse och karaktär. För utformning av bebyggelse föreslås vertikal karaktär (bredden ungefär den dubbla fasadhöjden), en fasadhöjd från grund till takfot inte mindre än 2/3 av husets bredd, sadeltak med ca 30 graders lutning, locklistpanel, regelbunden fönsterplacering, stående format samt rödfärgad fasad eller ljus oljefärg.
- Behov av säkerställande av miljöer och värden kan prövas för särskilt skyddsvärd bebyggelse.
- Följande kulturvärden på Dekarsön bör man värna om:
 - Kulturvärdena inom de tre zonerna
 - Partier med öppet brukat jordbrukslandskap
 - Ursprunglig torp- och jordbruksbebyggelse
 - Sommarbostäder från sekelskiftet och det tidiga 1900-talet
 - Det äldre vägnätet (t.ex. gamla byvägen).

23. Barn- och ungdomsperspektiv

En tredjedel av de boende på Dekarsön är under 25 år. I den fördjupade översiktsplanen för Dekarsön ska barn- och ungdomsperspektivet beaktas. I konsekvensanalysen beaktas konsekvenserna för barn och ungdomar.

Flera barn och unga som bor på ön har deltagit i planarbetet, antingen vid öppet hus i oktober 2009 eller vid träffen på Solbacken i maj 2010. Uppgifter som har framkommit har handlat om var man brukar leka, bada, cykla och spela boll m.m. Det har även framkommit att man upplever problem med skolskjutsen, bussens vändplats och Dekarsövägen. Flera av barn som har hörts under planarbetet vill inte att ön ska förändras genom att det byggs fler hus på ön.

Exempel på viktiga frågor att belysa ur ett barn- och ungdomsperspektiv är förekomst av när- och trafikmiljöer som stödjer aktiv transport (gång, cykel och kollektivtrafik), förekomst av trygga och säkra närmiljöer, förutsättningar för ökar socialt kitt, gemenskap och trygghet, förutsättningar för socialt deltagande och meningsfull fritid m.m.

Att det byggs nya bostäder på ön kan upplevas negativt av de yngre men en sådan utveckling är svår att hindra. De åtgärder och riktlinjer som föreslås i planförslaget bör i stor utsträckning vara positiva för barn och unga eftersom att planförslaget syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling av ön. Se konsekvensanalysen, bilaga 3.

24. Kommunala kostnader

Investeringar och drift av vägar, gc-vägar, bro och VA m.m. förutsätts i stor utsträckning bekostas privat, bl.a. av exploatörer i samband med utbyggnaden av bebyggelseområden.

Vägar

Utbyggnad av vägar på ön bör bekostas av exempelvis exploatörer. Avlastningsvägen på östra sidan föreslås vara enskild och drift och underhåll bör skötas privat. Den dag vägen är fullt utbyggd och går ihop med Dekarsövägen bör frågan om vem som ska ansvara för drift och underhåll kunna omprövas.

Kommunen kommer att få ökade kostnader för drift och underhåll i och med ökad belastning på Dekarsövägen. För att kunna rusta Dekarsövägen och åtgärda problem bör medel tillskjutas.

Gång- och cykelvägar

Anordnandet och drift och underhåll av gång- och cykelväg längs med gamla byvägen föreslås initieras och bekostas privat. Exempelvis bör krav ställas på gång- och cykelväg vid en utbyggnad av område 3, norr om Fläderbacken. Eventuell gång- och cykelväg längs med Bonäsvägen beslutar Trafikverket om som också ansvarar för finansieringen.

Bro över Nabbsundet

Bron över Nabbsundet ägs i dag av vägföreningen och kommunen ansvarar för drift och underhåll. En ny bro med gång- och cykelväg eller en bro med gång- och cykelväg intill den befintliga bron, som föreslås på lång sikt, kan komma att bekostas av flera parter, bl.a. kommunen.

Vatten och avlopp

En vägvalsutredning av vatten och avlopp bör göras vilket innebär en kommunal kostnad.

Eventuella kostnader för vatten och avlopp är svåra att bedöma före utredningen är gjord. Fler abonnenter inom verksamhetsområdena i och med en förtätning skulle kunna leda till ökade kommunala kostnader.

Elnät, bredband och fjärrvärme

En utbyggnad av elnätet kommer att behövas och det bekostas av t.ex. exploatörer. Utbyggnad av bredband kommer att fortsätta och ingen utbyggnad av fjärrvärme är planerad.

Kollektivtrafik, skolskjuts och barnomsorg

De kommunala kostnaderna för kollektivtrafik och skolskjuts kan komma att öka. Planförslaget ger möjligheterna att utöka kollektivtrafiken genom ny väg och utökat kundunderlag. Skolskjutskostnaderna kan komma att öka men planförslaget innebär att bl.a. trafikmiljöerna på ön kan komma att bli säkrare jämfört med i dag. Fler barn kan komma att ta sig till skolan genom aktiv transport (gå och cykla).

Det kan uppkomma ett behov av en förskola på ön.